

PĚŠÍ TRASA
Tupecký okruh 4,2 km

Obec Tupec

Nejstarší dějiny Tupce jsou nerozlučně spjaty s dějinami panství Lipnického. Osada Tupec patří k nejstarším na Moravě. Nejstarší písemná zmínka pochází již z roku 1275, kdy Ratibor z Tupce se objevuje v zápisech jako svědek na listině opatství Hradištského u Olomouce.

V Tupci se nacházely dva panské dvory. Pro poddané z panství se k nim vázaly rozsáhlé robotní povinnosti jak na panských polnostech, tak k chováním stádm. Majitelé usedlosti Tupec se hojně střídali.

Tupec spadl duchovní správou pod Osek nad Bečvou, od roku 1788 pod Dolní Újezd. Roku 1788 byla na návsi za přispění lipenské vrchnosti postavena zvonička, která sloužila ke svolávání k modlitbě i při požáru. Vedle zvoničky stával dřevěný kříž. V letech 1859–1860 byla nákladem počestné obce Tupecké postavena malá kaple, kterou zasvětili sv. Františku Serafinskému. Na kamenném kříži před kaplí je vytesán nápis o štěrnosti občanů. V kapli byla socha sv. Františka, která však byla nedávno zcizena. Byla nahrazena kopií.

Kaplička byla několikrát opravována, například v roce 1962 se občané Tupce opět složili na opravu střechy. Dosaďované břídlíkové nahradila plechová. U kapličky se každoročně konají bohoslužby při příležitosti Tupeckých hodů.

V roce 1909 byla v Tupci postavena nová škola, která sloužila až do roku 1963. Po krátké přestávce, kdy ve škole byla i hospoda, se v 70. letech minulého století budova navrátila k původnímu účelu – škola byla přestavěna na mateřskou školu, do které docházejí nejen místní děti, ale i děti z Veselicka.

V padesátých letech minulého století byl v Tupci vystavěn kulturní dům, kde sídlil i úřad MNV. Kulturní dům je po modernizaci v sedmdesátých letech v provozu, konají se zde plesy, oslavy, schůze i divadelní představení.

V roce 1964 se po vášnivých debatách malá obec Tupec sloučila s Veselickem. Byly navrhovány různé názvy sloučených obcí jako například „Veselý Tupec“ či „Tup Veselíčko“, ale po uvážení zdravým rozumem je nyní název Veselíčko, místní část Tupec.

O KRONIKÁCH I KRONIKÁŘÍCH...

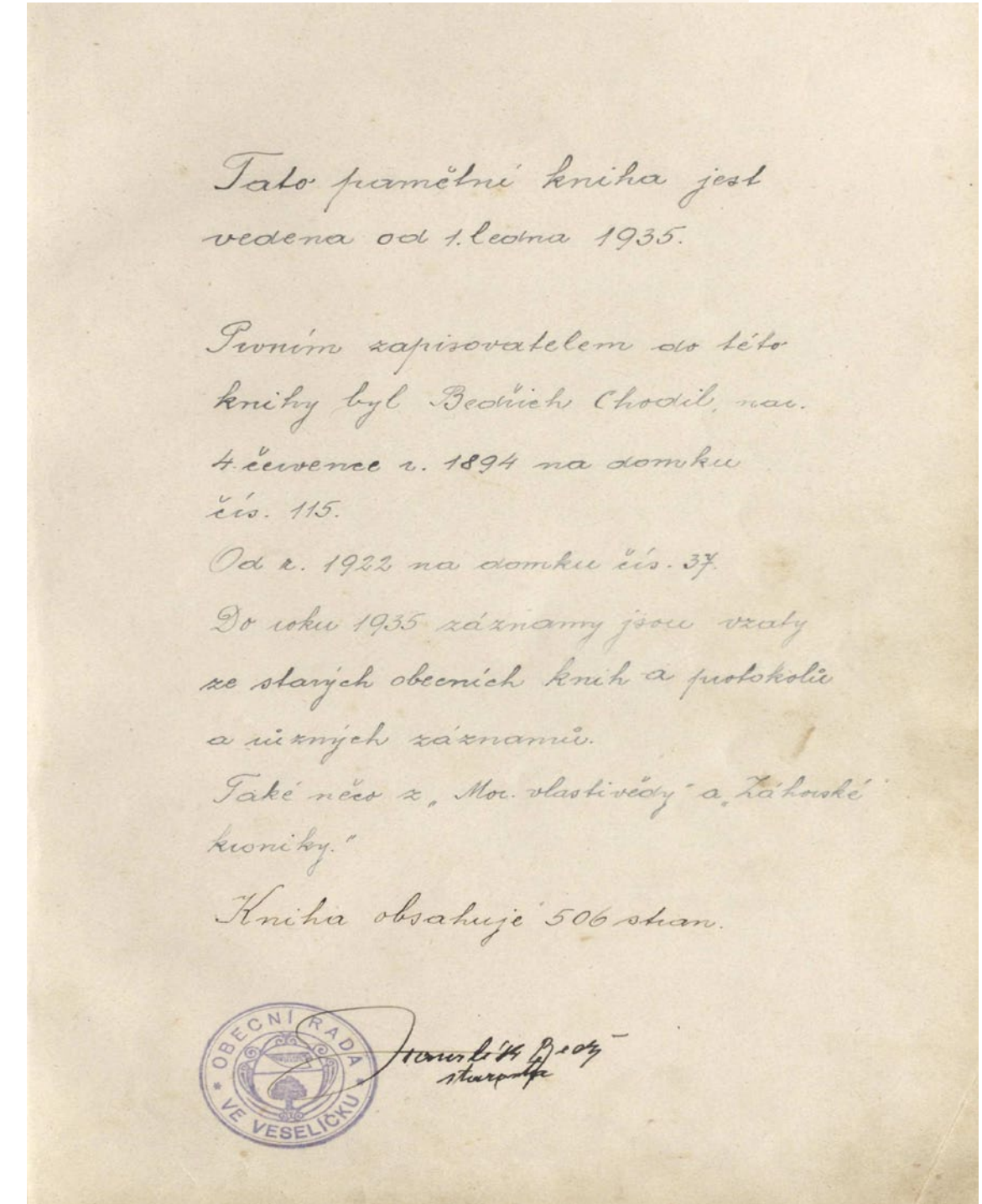
Kroniky jsou vzácným svědectvím o životě předchozích pokolení. Jsou autentickým zdrojem informací o důležitých událostech, jsou plné lidských příběhů. Tyto jedinečné a rukou psané knihy leží většinou uloženy ve státních archívech.

Většina obecních kronik se začala psát až od roku 1920, po vzniku Československé republiky. Návrh zákona o povinnosti zakládat pamětní knihy obecní tehdy přednesl na půdě Národního shromáždění před své kolegy univerzitní profesor Otakar Srdínko. Pod zákon, který obsahoval pouhé čtyři body (a byl platný jako zákon č. 80/1920 Sb. a platil až do konce června 2006) se podepsali Masaryk, Tusar, Habrman a Švehla. Kroniky se pak zaváděly nejen na obecních a městských úřadech. V průběhu 19. století vznikaly i další – školní, rodinné, spolkové, podnikové i farní kroniky. Autory těch obecních kronik byli většinou fidič učitelé.

V průběhu celého roku si nanečisto zapisovali poznámky, aby z nich pak vytvořili celoroční zápis psaný jednou rukou a jedním inkoustem. Kroniky psané kolem roku 1920 patří z hlediska pátrání po zajímavostech k nejlepším. Barvitě líčí, jaké bylo počasí, úroda, popisují přírodní pohromy, požáry, významné návštěvy, ceny zboží, způsoby oblékání, zavedení elektřiny, rádia, otevření kina, činnost spolků, nešťavy, nehody a tragédie, nemoci, oslavy, podrobně mapují začátek, průběh i konec první světové války a přínášejí pověsti či přepis ústních podání místních příběhů, které se v obci tradovaly třeba i po mnohá staletí. Seznamují rovněž s osobnostmi, které se významně zasloužily o rozvoj obce, vysvětlují pomístní názvy a někdy i důvody spojené se stavbami drobných sakrálních památek.

Poměry se ale znovu změnily už rok po začátku druhé světové války. Přišlo nařízení soustředit obecní kroniky nejprve na okresních úřadech, odkud se později odvezly do zemských archívů v Praze a Brně. V té době začaly vznikat v mnoha obcích tajné kopie, které putovaly do archívů namísto originálů. Kroniky považované za „obecní poklad“ se ukrývaly po celé období války do kostelů nebo na jiná bezpečná místa, někde se zakopávaly dokonce pod zem.

Hned v květnu roku 1945 vydala muzejní a archívni sekce ustanovená při Zemském národním výboru provolání k obcím kronikářům, kde je vyzvala k pravidelnému doplnění událostí v obci před i po Mnichovu a za okupace. Po válce bylo prvořadým úkolem vrátit kroniky obcím, ustanovit kronikáře a zajistit kontinuitu záznamů.

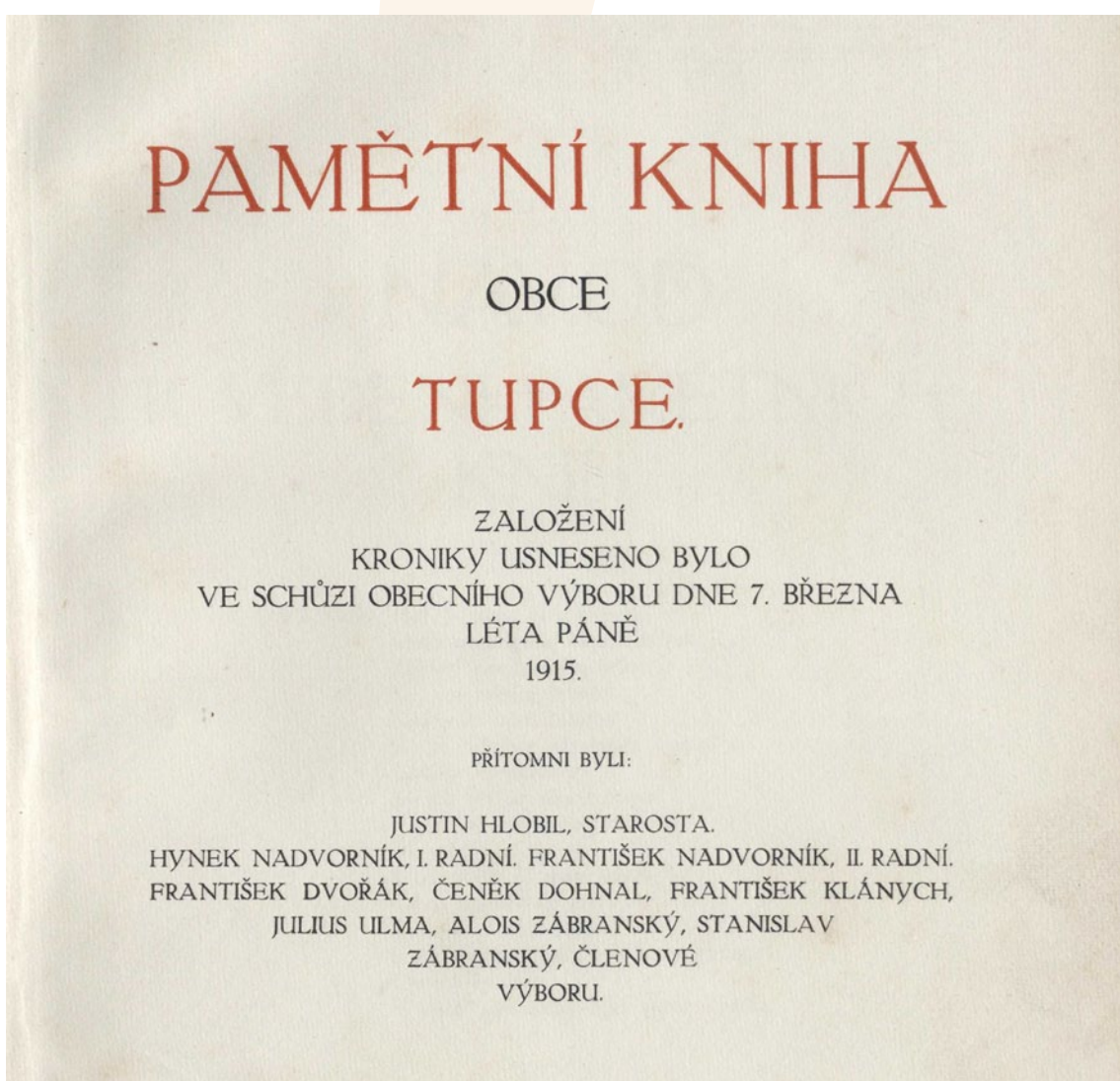
Obecní dům v Tupci

Stará hasičská zbrojnice v Tupci

Objekt bývalého obchodu v Tupci

Po roce 1948 však došlo ke značnému zpolitizování kronikářské činnosti, které trvalo dlouhých 40 let. A tak vlastně i tyto kroniky vypovídají o době, kdy se psaly. Co se tedy z kronik dozvídáme? Je třeba si uvědomit, že ačkoliv měl být kronikář nezájímavý a nestranný, vždy se díváme na popisované události jeho pohledem. Zažloutlé stránky nás při pozorném čtení mohou dokonce vtáhnout do časů, kdy je zručný pisatel popsal tmavým inkoustem.

Více informací a fotografií k tomuto tématu zde

